

REDACTIA

Arad, Deak Ferenc-utca nr. 30.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an 10
pe 1/4 an 5
pe 1 lună 2
N-ril de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferenc-utca nr. 30.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Sortori nefracoste nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Legea de naționalități.

Ear s'a pornit campanie în presa maghiară pentru desființarea legii de naționalități. Prilej s'a dat pe d'oparte prin faptul că patrioții cei veritabili se prepară să serbeze pe Kossuth și sunt supărați că naționalitățile nu se bucură cu densi, ear pe de altă parte prin faptul, că luminata „varmeghie” a Pojonului a trimis Dietei adresa prin care cere desființarea legii de naționalități.

Cât privește serbarea kossuthistă, observăm numai decât că nu va participa nici guvernul. Macar că așa știm, e compus din cei mai de frunte Unguri și patrioți. E și greu: trăiește încă monarhul a cărui detronare Kossuth a proclamat-o la 14 Aprilie 1849.

Ei, de ce dar așa supărare ca se rețin dela serbare naționalitățile, cari la 1848-49 toate au stat alături de Casa Domnitoare?

Nu era oare mai politic ca aranjatorii serbarii să nu forțeze nimic, să nu producă astfel discuțiuni cari inveniează spiritele?

Și apoi ce ideile: dacă n'ar fi legea de naționalități, Serbi, Români, Nemți și Slovaci ar prăznui pe Kossuth? Dar nici un neam pe lume nu trăiește în virtutea vreunei legi făcute în Dietă și nu simte în virtutea principiilor formulate în paragrafele legii, ci trăiește și simte în virtutea forței de viață daruită lui de Dumnezeu... Irlandezii de sute de ani nu mai știu decât englezește. Incețat-au oare, cu toate acestea, un singur moment a duce o luptă des-nădăjduită împotriva Englezilor?

Cât privește acum adresa domnilor dela Pojon, este pur și simplu o mistificare la mijloc. Întâiu de toate acel comitat e locuit de Slovaci și Nemți. Este numai o siluire a legii de națio-

nalități, cu ajutorul instituțiilor de virilști, când, cu toate acestea, Ungurii de p'acolo pot, cel puțin de formă, să vorbească în numele comitatului.

Ei apoi nu interesul maghiar primejdut în acel comitat, ei au pierdut terenul de sub picioare cei din clica stăpânitoare. La alegerile din urmă au văzut anume că Slovaci s'au deșteptat și ei, bă în comitatul vecin Nyitra au reputat învingeri semnificative. Teama de a pierde mandatul în Dietă și teama de a rămâne fara slujbe la comitat și comune face pe patrioții d'acolo să strige. Nu patria e în pericol, pentru-că toți cetățenii acestui stat sunt d'opotrivă de bravi, ei — să fie cu iertare — stomacul e în primejdie... Și în Torontal au de zile în numele patriotismului s'a menținut o administrație ticăloasă și cine era în țeara asta liferant de deputați guvernamentali mai vestit decât maghiarisatul bunevăț Mamusich? Și eată ce ispravă a făcut: Széll a trebuit să-l suspende... D'apoi Kriványi nu parvenise a fi vistiernic numai pentru-că se arăta Ungur și patriot fanatic?

Naționalitățile au devenit agresive, — obiectionează presa maghiară... Și drept dovezi aduce, ce? Faptul că nu voim să ne lăpădam de limbă și tradițiuni. Ni se face o crimă colosală că mai bucurăm cântam „Doamne ține și proteje, patria și pe împărat” decât să ne alăturăm celor cari disprețuiesc imnul „Gotterhalte” și fac demonstrațiuni în contra lui.

Campania presei maghiare lasă că este cât se poate de intempestivă, pentru-că și dacă ar vrea, guvernul n'ar avea vreme pentru asemenea lucru când chestia tranșăției așa zicând stă în vânt, dar nici basă morală nu este într-o susține desființarea acestei legi.

Recunosc adică toate zările maghiare că legea de naționalități „și așa nu s'a executat sincer nici-odată”.

Ei, de unde s'a „invederat” atunci că e păgubitoare țării și... națiunii „singure aloătuitoare”?

Dar întreaga luptă dintre naționalități și Unguri nici nu are ca motiv decât în primul rînd neexecutarea legii făcute de „înțeleptul patriet”, Deák! Exepute-o guvernele maghiare în chip serios și vom vedea atunci dacă e bine ori nu pentru patrie.

Atât aveam de observat privitor la recenta campanie.

Cât privește chestia în sine, nu ne-ar speria nici desființarea legii. La urma urmelor, ce folos de-o lege care și așa nu se execută și în privința careia toți Ungurii sunt de acord, în cât e aproape corb alb Ungurii care îndrănește să accentueze bună-tatea ei?!

„Tiszta bort a pohárba”, — cum zice Ungurul: desființați-o, să se pună odată capăt legendii că naționalitățile trăiesc sub un regim de liberalism nu se poate mai clasic!

„Reichswehr” despre regimul constituțional maghiar. Sub titlul „In lanțuri maghiare” ziarul „Reichswehr” scrie un articol judicios asupra situațiunii naționalităților din Ungaria și îndeosebi asupra Românilor cari au fost granițeri.

Eată cum începe articolul datat din Caransebeș:

„Sunt 30 ani de când al 13-lea regiment român de graniță, compus din 259790 suflete a fost desființat și împreună cu teritoriul anexat la statul ungar din nou organizat. Pe vechii soldați, cari cu miile au sângerat pe câmpurile de luptă din Boemia și Italia pentru împărat și gloria

de arme austriacă și cari mai bine de o sută de ani au stat straje la Dunăre, i'a atins dureros această schimbare. Generalul Sardier, care a dus la îndeplinire desființarea granițet, era și el rău impresionat de trista schimbare, dar cel puțin la aparență spiritele s'au împăcat, deoarece generalul zicea: „Împăratul așa doarește și știți că el numai binele v'îl dorește”.

„Schimbul însă a adus decepție. În noul comitat al Severinului s'au petrecut corupțiuni ne mai auzite. Vicișpanul Pausz a defraudat 40.000 florent din banii orfanali. Vechiul comitat a fost apot desființat și anexat Carasului. Regimul maghiar a desființat în chip erud tot ce amintea trecutul. În locul vechilor învățători încercați s'au adus învățători unguri cari învață pe copii nostri într-o limbă străină și în cele din urmă au oprit pentru totdeauna limba germană. Au desființat averile familiare, au desorganizat viața familiară de mai înainte.

Și așa mai departe se înșiră peccatele regimelor maghiare, insistându-se cu deosebire asupra culturii kossuthist, care, zice, nici după rabulistica lui Széll și Apponyi nu se poate împăca cu dinasticismul.

Ziarele maghiare, în primul rînd „Egyelértés”, înregistrează cu mult necaz articolul organului militar vienez și zice că asemenea vorbe n'ar mai trebui permise să între în țeară.

Manevrele din România sunt obiectul de discuție a presei maghiare. Se înregistrează cu bucurie faptul, că șeful statului major austriac, generalismul Beck, se va duce să vadă și el aceste manevre, cari vor avea loc la 25 Septembrie în jurul Tergovistei. Aceasta, scriu zările maghiare, este cea mai viuă dovadă despre existența convenției militare dintre România și Austro-Ungaria.

ZINA.

NOVELA

DE

IOSIF POPESCU.

(Urmare)

Revoluțiunea sa internă fusese atât de considerabilă, încât Iorgu fără a zice un cuvânt părăsise gheața nebăgat în samă, cu intențiunea de a se duce acasă, și a se preda în singurătate diferitelor senzațiuni care-i turburau sufletul. Înainte de a se depărta însă, mai aruncă o privire asupra Zinei, care tot patina cu Iorgu și cu Ana. Printr-o întâmplare destul de deasă în astfel de ocaziuni privirile lor se întâlneau. Zina, rușinată, întoarse îndată ochii într'altă parte, dar Iorgu avuse timp să cetească în ei părerea de rău. Un minut se oprî în loc, neștiind de trebuie să se întoarcă și să-și mai încerce norocul, sau să plece. Atunci își aduse din nou aminte de scena ce se petrecuse între ei și se depărta.

Ajungând acasă Ghermănescu se gândi, la ce era de făcut. Situațiunea sa devenise insuportabilă; nesuccesul tuturor silințelor sale îl făcuse nervos. El se îndoia de puterea sa, se îndoia de sine, și acesta era adevăratul mijloc de descurajare. Dar ultima privire a Zinei era ca o rază de speranță, care-l mângăia.

— „Poate m'am înșelat”, își zise el.

Iorgu analiză sentimentele sale și trebui să

recunoască adevărul: era înamorat. Nu mai vedea nici o scăpare de această pasiune, care cu încetul se strecurase în sufletul său și-l cuprinsese acum cu toată puterea. Se simțea capabil de a deveni sclavul acelei frumoase fete, numai să capete drept răsplătă cel mai mic semn de favor din partea ei. Dar această pasiune era dejositoare, și mândria lui Iorgu, amorul său propriu de om cu succese, îl provocau să se aperse în contra ei cu toată puterea ce-i mai rămăsese.

— „Trebuie să fug”, zise el, înainte de ce va fi prea târziu. Dacă inima ei simte o iubire pe care fața și gura nu vor să o mărturisescă, pedeapsa ei va fi meritată. Dacă, din contră, ea nu mă iubește și nu mă poate iubi, este timpul să nu mă joc un rol ridicol, ci să caut vindecarea de o pasiune înjositoare. Va trebui să o uit, Europa este destul de mare și de bogată pentru-ca să pot găsi un leac la boala mea.”

Hotărîrea sa era luată. Trebuia să plece. Unde? singur nu știa; dar de desigur trebuia să părăsească locurile unde ar mai fi putut vedea pe Zina.

Iorgu era un om rezoluț, care esecuta repede hotărîrile ce lua. A doua zi de dimineață se afla în primul tren, care se îndrepta spre Occident. În Viena se oprî cât-va timp, nu atât pentru a cunoaște un oraș, pe care-l văzuse de atâtea ori, cât pentru a se odihni puțin de ostenele drumului. Iorgu era destul de avut pentru a-și permite aceste plăceri. În timpul, cât rămase în capitala Austriei, se gândi la direcțiunea, în

care trebuia să pornească acum. Italia îi surise cu cerul ei albatru și cu vara ei eternă.

— „Acolo mă voi duce”, își zise el, unde înfloresc portocalii.”

În zelul său de a depărta pe Zina cu orice preț din suflet, el se făcu un amator pasionat de monumente și de museuri și se gândi, că Italia mai mult decât orice altă țeară îi va procura lucruri demne de văzut. El cercetă toate orașele principale. Se lăsă a fi legănat în gondolele aurite ale amoroasei Veneției, dar trebui să asculte și armonioasa cântare a serenadelor; aci era prea mare pericol, totul respira amor și-i aducea aminte de a-l său. Părăsi Veneția și se duse la Roma, care cu monumentele sale antice îi oferî un vast câmp de studii și un mijloc de a-și amorți pasiunea. Într'adevăr, el se distră câțva timp, deoarece ce nu mai vizitase vechia capitală a lumii, care purta încă urmele gloriei trecute. Dar mândrele frumseți ale cetății eterne îi reaminteau pe Zina. Iorgu se simți alungat din Roma. El se duse la Neapole, admia Vesuviul urcându-se până la craterul lui, privi marea de pe țărmul ei încântător, petrecu nopți întregi legănat pe valurile ei într-o luntre de pescar. Mănat de zelul său de a uita, făcu excursiuni pe malurile dimpregiur și odată pluti până la acea insulă stâncoasă, care se numește Ischia. Ah, dar ea îi aduse aminte de amorul naiv al lui Lamartine și al Grazelei, de mărturisirile lor pasionante, de durerea ei covârșitoare, când văzu pe pđetul adorat depărtându-se pentru tot-deauna,

Sistem de calomnie.

Dacă așa cer interesele personale ori ale unei clii maghiare oarecare, nici Românul cel cu sentimente patriotice în înțelesul șovinist al cuvântului nu este scutit de acuze grave.

Pildă ni-sa dat, în privința, aceasta, chiar cu dl Iosif Gal, la care a fost destul să se găsească o „Carte de Aur“, ca chiar și zierele până atunci la dispoziția d-sale să-l imbiătească rău, așa că vre-o câte-va zile a trebuit să desmintă într'una, să dea declarațiuni și să asigure solemn pe toți că d-sa o singură clipă nu s'a clătina în credințele sale politice, și în cele din urmă, cum li-e obiceiul boierilor să scape în Țeara-Ungurească: a aruncat vina pe noi, ci-că „ultra-iștii“ ar fi în dosul campaniei. Numai puțin a trebuit să sufere focul în care noi stăm de ani de zile, și tremura și nu știa ce să facă. Într'adevăr, trebuie bărbăție ca să stai neclintit în fața campaniilor detestabile și a calomniei nerusinate.

Ear că puternicii zilei nu se genează de a calomnia pentru a găsi pretext de prigonire ori pentru a produce diversione în spirite, am dat dovadă, aducând ceea-ce i-s'a întâmplat familiei Mihályi din Sighetul Marmăției... Dl Petru Mihályi, cu fi și poate și cu fratele său Ioan și numeroasele rudeni, stă adică în calea Ovreilor Dávidovics și Sáfár, cari sug și mедуva din oase a bieților săteni români și ruteni. Vorba e însă că fișpanul și subalternii sei trăiesc bine cu Ovreii; pe d'oparte pentru-că Ovreii i-au vîrit și-i țin în direcțiile de banci, ear pe de altă parte pentru-că fiind ei majoritatea viriliștilor din comitat, dispun de voturi, decid alegerile în sinul congregațiunii.

Eată de ce îndată-ce „Hazánk“ a adus amănunte revoltătoare despre ticăloșile administrative și hoșiile ovreiești, „Mármarosi Lapok“, organ al comitatului, a început să strige ca din gura șarpelui că Liga daco-română i-a acaparat și pe pacnicii Valahii din Maramureș, ear voevod resăritean al lor este... dl Mihályi, a cărui părinte a fost la 1848—49 om de absolută încredere al lui Kosuth, așa, că după revoluție ajunsese în temniță ear cel care primise slujbă sub austriaci fu Szaploneczay, Ungurul neaș... Petru

Mihályi, care dela 1865 încoace a fost într'una deputat în Dietă și fusese favoritul lui Deák Ferencz și care și azi este deputat guvernamental.

Calomnia este atât de mare, încât până și „Magyarország“ s'a revoltat mai zilele trecute ear „Hazánk“ dela 31 August a publicat un lung articol intitulat „Școala calomniei în Maramureș“, în care scrie, între altele:

„Unul din zierele fișpanului vrea acum să-l scoată vinovat pe Mihályi pentru-că s'ar fi vorbind românește în casa lui. Deși știe bine că d-na Mihályi este Maghiară din Budapesta, care numai în Maramureș a învățat românește și astfel limba maternă a copiilor este cea maghiară. În contra celor trei Mihályi tineri nici n'a fost nici-odata vre-o acuzare și fișpanul a căutat amiciția și prietenia lor. Numai acum, așa, ca din senin, au devenit daco-români pentru-că nu lasă să fie jefuiți locuitorii nefericiți.

„Neputând plasa această acuzare, haid cu alta: bucină în lume că Petru Mihályi a luat împrumut dela „Albina“ ca să cumpere moșie. Sa presupunem, că pentru a mântui o moșie strămoșească ajunsă prin moștenire unor rudeni laterale (dar pe care Kahanii bogăți ar fi vrut s-o cumpere pentru Kahanii săraci!) Mihályi a căutat împrumut la banca Agrară, ear cumnatul său Hieronymi l'a și incurajat să cumpere moșia, îi va mijloci banii; dar banca l-a lăsat în drum; s'a dus apoi la Hazai Első Takarékpénztár și după-ce nici aici n'a putut face nimic și a mai încercat zadarnic și la alte bănci patriotice, dar pretutindeni a fost refuzat (pentru-că nu se pot găsi bani la banca maghiară dacă-i vrea să cumpere moșie pe care au pus Kahanii ochii), în cele din urmă s'a împrumutat, cu 70%, dela „Albina“. . . El bine, oare faptul acesta intru cât face să nu fie lucruri întemplate: *isprava de hiene* dela Apșa de mijloc; nesațiul lui Papp Simon, disciplinarul pornit în contra lui, arătările ce au mai urmat pentru-că a falsificat acte publice și a comis abuz de putere publică; risipa banilor publici din Borșa; afacerea băncii comitatense falimentate; întemeierea băncii prin fișpan, amendarea femeii române pentru-că a pus rufele să

se usuce pe propriul ei gard“, — și așa mai departe o coloană de blăstămații.

Dar nu despre mișelile ovreiești și abuzurile administrative vream să vorbim, ci un singur lucru intenționăm a scoate în relief: chiar din felul cum „H.“ apăra pe dl Mihályi, rezultă că până și cel mai modest și rezonabil ziar maghiar li-ar lua în nume de rău d-lor Mihályi dacă limba lor maternă ar fi cea română. Tot așa, caută să-l scuze că au împrumutat bani dela „Albina“...

E destul să amintim atât pentru a se învedera până la ce grad șovinismul stăpânește chiar și pe cel mai moderat maghiar.

DIN ROMÂNIA.

Hram. Joul fiind hramul monastirei din Sinaia, mul de persoane s'au dus la frumoasa stațiune climaterică.

La serviciul divin oficiat la mănăstire au asistat AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria, Prințul Carol, d-na Mavrogheni, miss Folliot și d. colonel Antonescu.

Biserica era foarte frumos împodobită.

Un alt serviciu religios s'a oficiat în parcul din curtea mănăstirei, rezervat pentru popor.

Ceremonia s'a terminat la orele 10 și jumătate, când AA. LL. RR. Principii moștenitorii au plecat la Palat.

Starețul i-a condus până la eșiera din curtea mănăstirei.

În mănăstire era o afluență enormă.

Calugării mănăstirei au împărțit de mâncare la trei sute de săraci, după-cum e obiceiul.

Timpul a fost admirabil.

Sărbare. Joul fiind ziua patronală a marinei militare române, s'a oficiat la Constanța un Te-Deum pe bordul încrușătorului „Elisabeta“.

La acest Te-Deum au asistat ofițerii din garnizoană.

A urmat apoi un banchet militar.

O numire. „Voința Națională“ scrie:

Dl M. Iulian, membru la Curtea de Apel și prin delegațiune procuror general, a fost numit prefect al poliției Capitalei în locul dlui Emil Petrescu, demisionat.

Pentru prima oară un guvern, rupând cu usurile trecutului, încredințează postul de prefect al Capitalei nu unui partisan

sau amic, ci unui magistrat inamovibil, cu desăvârșire străin de luptele și frecările noastre zilnice.

Numirea unui magistrat inamovibil la prefectura poliției este tot de odată o garanție mai mult că procedurile blânde și nepărtinitoare inaugurate de amicul nostru dl Petrescu, vor fi urmate și dezvoltate cu sfințenie de urmașul său.

Din străinătate.

Germania și Svițera. Profesorul Vetter din Bern ținuse la sărbătura jubiliară a muzeului german din Nürnberg o vorbire plină de avânt național german, ceea-ce produsese mare resens în unele cercuri din Svițera. Acum publică o broșură, în care arată istoricul conflictului și revindictează pentru Germanii din Svițera dreptul de-a se simți, ca ori-și-care alți Germani, fără deosebire la granițe politice, membri ai națiunii germane.

Un nou conflict la frontiera turco-macedoneană. Ministrul Muntegrului, dl Bukicli, a atras atențiunea Portii asupra îngrămădirii albanezilor în împrejurimile localității Gusinie, cu scopul de a ataca pe muntegronii, aproape de Velika. Ministrul muntegruan a cerut ca să se ia măsuri energice pentru preîntâmpinarea unui conflict amenințator.

Poarta a promis de a lua informațiuni pentru-ca să poată da în urmă ordinerile necesare.

Noua situațiune a armenilor în Turcia. Patriarhul armeno-gregorian Ormanian a fost chemat la Yidiz Kiosk, unde i-s'a comunicat, în numele Sultanului, că măsurile excepționale luate contra armenilor vor fi supimate, dacă Patriarhatul se face garant de atitudinea viitoare a armenilor.

Consiliul ecleziastic și laic al patriarhatului a semnat o adresă pe care a remis-o la Yidiz Kiosk, prin care armenii asigură pe Sultan de devotamentul și credința lor.

Se crede că iradeana privitoare la promisiunile făcute patriarhului Ormanian de către Sultan va fi promulgată înainte de 1 Septembrie viitor.

Uragane în Spania. Uragane însoțite de ploți torențiale, s'au deslănțuit asupra provinciei Alicante și a insulei Majorca. Numeroase case au fost distruse. Sunt multe accidente de persoane.

și moartea ei tristă. Impresiunea ce resimți la aceste amintiri dureroase, de care sunt pline poeziile aceluși gingaș talent, ce se numește Lamartine, fii neașteptată. El, omul trecut prin lume, îndârjit în necredința și ușurătatea ei, se simți mișcat până la lacrimi. Da, Iorgu versă lacrimi de duișie pe acele locuri de o poezie teribilă unde s'a dezvoltat nevinovată și puternica iubire a sărmanei fete de pescar.

— »A fi iubit astfel«, cugetă el, »trebuie să fie o fericire dumnezeiască: Dar Lamartine o merita pe atunci, era și el un adolescent, cu suflet curat; mai târziu lumea l'a stricat, i-a distrus acea delicatețea de sentimente.«

Apoi el clătina din cap ca și pentru a depărta astfel de gânduri; un suris de un scepticism silit se ivi pe buzele sale.

— »Zina nu știe iubi astfel«, mai gândi el, »ear eu încă nu o merit. Și nici nu-mi trebuie!« adăogă el încruntând din sprâncene și dând din picior cu energie.

Dar a doua zi Iorgu părăsi Neapole și Italia. Clima acestei fericite țări i-se părea prea amoroasă pentru un om, care voia să uite cu ori-ce preț.

— »La Paris! la Paris!« strigă el ca un desperat, care, aproape de a se îneca, se prinde de un paiu. »Numai acolo voi găsi mângăiere în durerea mea și leac pentru boala mea.«

Când se apropie de capitala Franciei, Iorgu simți inima bătându-i cu o vioiciune nespūsă. Toate amintirile unei vieți plăcute, aventurile

unei juneți sgomotoase i-se reinprospătară în memorie. Dacă s'ar fi apropiat de patrie, nu s'ar fi simțit atât de mișcat ca la vederea aceluși cântător oraș, care leagă pe străin cu farmecile sale, îl leagă în visuri de aur îmbătându-l cu nectarul plăcerilor sale. Da, Iorgu nu putea alege mai bine pentru a uita.

Și el profită de această ocaziune, aruncându-se fără rezervă în brațele plăcerilor. Earna trecu astfel într'o beție continuă de petreceri, care nu-l lăsă un singur moment liber, pentru a se gândi la patrie și la aceia, pe care-l lăsase acolo. La început chipul Zinei părea că veghează asupra lui, ochiul ei sever par-că-i făcea reproșuri pentru necumpătarea lui, dar Iorgu căuta atunci să-l alunge din memoria sa. Această silință îi făcea un rău nespūs; par-că-și smulgea o bucată din inima sa, de câte ori ștergea o amintire a frumoasei fete. Ah, da, uitarea încă cere mari sacrificii! Apoi cu încetul aparițiunea deveni mai rară, chipul se întunecă tot mai mult, până când nu rămase decât o umbră turbure. Timpul vindecase rana cu ajutorul plăcerilor enervante, ce le oferă cetatea, pe care Victor Hugo a numit-o inima Europei. Situațiunea, în care se afla Iorgu, îi ajută foarte mult pentru îndeplinirea procesului psihologic amintit. Nimeni din patrie nu știa când plecase, și încătrău își îndreptase pașii; nici unul din amicii sau cunoșcuții săi nu încercase dară de a-i scrie, pentru-că nu-i cunoștea adresa. Astfel Iorgu n'avea nici o noutate despre Zina și ai săi. Pri-

măvara îl găsi într'o stare de plâns. E drept, că reușise de a depărta din suflet o pasiune, care ar fi putut să-l ferească, dar după ce trecuse prin sgomotul plăcerilor, se văzu cu inima seacă, cu capul gol de idei. La ce servise medicamentul pe care-l întrebuițase? A vindicat o boală printr'o otrăvă, și această otrăvă strecurându-se în sufletul său luase locul durerii și avea efecte mai dezastruoase. Un desgust amar îl cuprinsese. I-se părea totul atât de deșert în lume, atât de lipsit de ori-ce scop, încât se întreba dând din umeri, la ce-i serviseră toate plăcerile, la ce-i servește viața chiar? Oh, da, acele otrăvi sunt mai teribile și mai periculoase, decât ori-ce durere sufletească. În aceasta există un ce nobil, sfânt — sfințit prin martiri — nici o pată nu o deosețește; durerea e curată și poate oferi omului un fel de satisfacțiune, care nu e fără farmec. Desgustul e hidos, ne face să desprețuim lumea, și pe noi înși-ne; este ceva înjositor de a-l simți, ceva teribil a avea cauze de a-l simți!

De aceea Iorgu, sugrumând amorul, așadar vindecând boala de care suferia, se găsi și mai bolnav. Ce era de făcut?

Nu-l rămânea, decât să aleagă, ca toți oamenii în pozițiunea sa — între petrecerea creatoare la țeară, într'un cuib retras, și... și între moarte, dacă se simțea prea slab pentru a mai căuta mângăiere.

(Va urma).

Cum a scăpat Mattasich.

Despre grafierea locotenentului Mattasich K-gievich se vorbește acum în tot locul. Mai ales damele arădii o văd înțelesare față de ex locotenentul care a căsătorit viața romantică și aventuristă și care într'adevăr a plătit scump nebunia comisă, dragostea ce o avuse cu prințesa Luiza, soția ducelui de Coburg.

Acum e de tot sigur, că grafierea s'a întâmplat cu învoirea prințului Filip Koburg. El a rugat adică pe M. Sa R. gele să g. a. țize pe Mattasich și M. Sa acceptând motivele invocate de prinț, s'a declarat gata de a da ordin ministrului de război a ierta locotenentului pedepsa restantă.

Atunci au scris bătănel mame a lui Mattasich să înainteze o petiție pentru grafierea fiului său, căci va primi răspuns favorabil. E natural că ea a și înaintat în Sâmbăta trecută o petiție și chiar a doua zi ministrul comun de război a trimis vreo câți va agenți la Möllersdorf pentru a elibera pe Mattasich.

El a fost eliberat la moment. Agenții ministeriali împreună cu directorul penitenciarului i-au comunicat decretul spunându-i că e liber din acest moment cu o condiție: dacă va ține înaintea publicului în privința celor ce a pățit la mai spus și aceea, că nu ar fi rău dacă ar merge în străinătate și în cazul acesta ar primi o sumă însemnată ca să poată trăi.

Mattasich a primit vestea grafierei liniștit. Banii oferii însă i a refuzat. Dar în privința discreției a declarat că nu va vorbi în public nimic. A declarat tot odată, că voegte revizua procesul, în interesul căreia va face tot ce e posibil.

E interesant, că s'a aflat cine va avea a promisiune lui Mattasich o sumă însemnată de bani dacă va descrie toată afacerea lui. Dar Mattasich a respins oferta.

Cealaltă victimă a fatelului amor: prințesa Luiza de Koburg e internată în sanatoriu de lângă Drezda de câte-va săptămâni și se știe, că ar fi nebună. Un ziar din Germania scrie că prințesa Luiza are de gând a intra în claustrul din Lindenhof.

Alt ziar scrie, că nici nu poate fi vorba de aceasta, căci starea prințesei e foarte gravă și doctorii nu sperază să se vindece

de viață ar fi numai — consistorul arhidiececan.

Eată niște prieteni buni, dar al căror esesă de z. l. poate stica I. P. S. Sale Metropolitanului Meșianu.

Întimpinare. Dl. Vasile Beles, protopop al Aradului, declară că nu el a trimis „Tribunet” copie de pe circularul consistorial subscris de P. C. Sa protosincelul I. I. Pap și că peste tot, n'are nici o legătură cu cei dela Sibiu.

Oare va decara același lucru și înv. ștorul Iosif Moldovan?

Sporirea contingentului recruților. „P. L.” anunță, că îndată după redeschiderea Dietei, guvernul va prezenta un proiect de lege despre sporirea contingentului de recruți. Sporirea aceasta nu vrea s'o facă nemijlocit, ci v. r. să ia din rezervele de întregire numărul necesar. Proiectul guvernului va avea de-o-camdată caracter provisor, căci sporirea numărului recruților va fi regulată cu ocazia revizuirii legii armatei.

La alegerea de protopop al Hiel, ținută la 16/29 August a. c. a intrat: Avram S. Păcuraria paroh în Lăncrău 35, George Oprea, paroh în Huedoara II și N. Sănea, paroh în Biscaria 1 vot.

Din Caransebeș. Ni-se comunică, că Curia a adus sentința în procesul de despărțire ierarhică a comunei Dobruța. Românii primesc jumătate din averea comunei bisericesti, ce face 100.0000. Spesele au să le suporte Sărbii („Foata Diecesană“)

Țarul în Austria. După o știriile sosite la Roma, Țarul va avea în trecerea lui către Italia o întâlnire cu monarhul nostru.

Sf. Maria-mare în Lugoj. Joul — scrie „Drapelul” — s'a sărbătorit cu pompă deosebită hramul bisericii gr.-or. din loc. La serviciul divin a luat parte public numărös. După amiază s'a început apoi petrecerea populară (ruga), care a fost foarte bine cercetată. Au venit să sărbeze și mulți străini. Veselia a fost la culme. În pauză toate privirile erau așintite asupra „Călușerilor” îmbrăcați în pitorescul costum național. Ți-era mai mare dragul să-i privești jucând frumos și precis jocurile naționale, „Călușerul și Bătuta”. Petrecerea a durat până în zori.

Român distins la expoziția din Verșeț. Sub acest titlu „Poporul” din Budapesta, organul ministrului de agricultură, scrie: La expoziția industrială și economică din Verșeț locuitorul român din Berliște (comit. Caraș-Severin), Iuliu Bosioc încă a spus mai multe sculpturi în lemn făcute de densusul în mod artistic. Aceste sculpturi au atras atenția tuturor acolora, cari au cercetat expoziția. Dl. ministru de agricultură încă a fost încântat de obiectele construite de Bosioc și l-a lăudat asigurându-l, că se va îngriji de densusul. După cum suntem informați, el va primi într'o școală industrială, ca să se perfecționeze în arta sculpturii.

Defraudare mare. Se scrie din Lisabona, că acolo au fost deținuți mai mulți funcționari de ai statului pentru defraudare. Ei au defraudat dela stat 1.990.000 franci.

Încercare de escrocherie asupra lui Krüger. Se scrie din Haga: După știrea adusă de ziarul „Abendblätter” din Antwerpen mai mulți indivizi au încercat să escrocheze pe Krüger. Un locuitor din Haga a scris lui Krüger să-i trimită prin cineva 4000 fuști sterling, căci în cas contrar va publica suma că Krüger ar fi luat din banii Transvaalului. Bătrânul președinte amenințat a dat epistola poliției, care însă crede, că autorul scrisorii e nebun.

Necrolog. Cu inima frântă de durere anunțăm încetarea din viață a mult iubitei și neuitatei noastre mamă, soră, bunică, soacra și cumnată v. d. Ana Fereu născută Suciu întâmplată la 16/29 August a. c. dimineața la 4 1/2 ore după lungi și grele suferințe în al 47 an al etății sale. Scumpele rămășițe pământești ale defunctei se vor așeza spre eternă odihnă după ritual gr.-or. Sâmbătă în în 17/30 August a. c. la 4 ore după amiază din locuința familiară, Cetate, strada Francisc Iosif Nr. 3. În veci amintirea ei; odihnească în pace! Timișoara, 16/29 August 1902. Cornelia Savonescu născută Fereu, Stefan Fereu, ca fiice. Cornel Savonescu, ca nepot. Petru Săciu, Silvia Balint, Ileana Ciorogariu, ca frate și surori. Stefan Ciorogariu, Petru Balint, Georgiu Mladin, Maria König, cumnați și cumnată. v. d. Marta Savonescu, cuscără.

Un tablou necunoscut al lui Rafael. Dl. Gaster, un cunoscut amator de tablouri din Berlin, a descoperit un nou tablou al lui Rafael în castelele unui nobil polonez. Aceasta păază reprezentă Adormirea Sf. Fecioare, care se înalță spre ceruri, încungiuirată de îngeri. Aceasta prețioasă descoperire a produs o considerabilă emoție în cercurile artistice.

Scrisoare către public. Începând cu ziua de azi până inclusiv în 5 Septembrie: Marea mea Prăvălie din piața Libertății se va deschide la 5 1/2 și se va închide la 9 ore seara. Am luat dispozițiunea aceasta, pentru comoditatea publicului din provincia, ca la ori ce timp să-și poată procura la mine recuzite pentru tirerimea studioasă. Deosebită atențiune merită magazinul meu de recuzite de învățământ — ghete — cămăși și păsări, pe care din această ocaziune l'am înzestrat cu multă îngrijire. Mărele aserământ, preparate fixe de fabrică și cunoscutul favor al portretului, cred că vor sporii numărul amicilor al prăvăliei mele. Ce distinsă atenție: Marea Prăvălie alui Porter Vilmos în piața Libertății.

PARTEA LITERARĂ.

Ghețarul Ronului.

Goeschenen, 1 August.

(Urmare și fine).

După niște scurte opriri la stațiunile Inzerkirchen, Gattannen și Handek — unde am admirat cu nesățiu superba cascadă a râului Aar, tot așa de puternică și de sgomotoasă ca și Giesbach de la lacul Brienz, dar cu mult mai impunătoare decât aceasta din urmă, prin sălbătăcia locului — am ajuns la Grimsel Hospice, unde poșta s'a oprit mai bine de o jumătate de oră. Aicea este un hotel destul de mare care poate găzdi 40—50 de persoane și un bufet foarte bine asortat.

La plecarea din această stațiune, timpul se schimbă și se răcoarește, începuse să ningă și să virolească, și se făcuse foarte frig, ca în toată ernei spre marea disperare a tuturor excursioniștilor cari erau ușor îmbrăcați și nu prevăzuseră o așa de bușă schimbare de temperatură în ziua de 30 Iulie. Unii, puțini la număr, cari au găsit camere libere la hotel, au rămas acolo să petreacă noaptea, atraș mai ales de deficiențele unui foc bun, cu jerate în abundență din marea sală a acestui hotel.

În fine ne luăm locurile în trăsură și... pe drum, cale încă de cel puțin două ore în timpuri normale până la ghețar, la hotelul Gletsch.

Acum însă din cauza marelui cantități de zăpadă și a vântului celui puternic, dremul urma să se facă într'un timp ceva mai lung, mai ales că cel trei cel înaintași dela trasură nu trăgeau la destul, lăsând toată greutatea mai mult pe seama celor doi dela toate.

Cu toate aceste împrejurări contrare, urcarea muntelui Grimsel până la 2260 m. tri pe un admirabil drum în zig-zag, ne a procurat o plăcere de nedescris, deodată ocaziunea de a vedea acest munte în toată splendoarea lui cu zăpadă v. d. și viscol.

Era interesant de observat prietănia ce se stabilea între toți exursioniștii dela cele trei trasuri cari erau Grimsel-ul, cum ne comunicam unul altera impresiunile și nu ne mai preocupam de fel de frigul cel mare, care ne făcea să tremurăm de-al binelea.

Când am ajuns în culmea muntelui și am privit la lumina electrică a hotelului care ne aștepta, situat cam cu 400 de metri mai jos de noi, am simțit această bucurie pe care o are corăbierul obosit și luptându-se cu valurile marelui, atunci când vede binecuvântata lumină a farului din port.

Peste o jumătate de oră ajunserăm la acest hotel atât de mult așteptat, flămânzi și pui de frig, pe la orele nouă seara, deci cu o întârziere de vreo oră.

Hotelul Gletsch, bine construit și bine mobilat, cu trei catari, poate găzdi dela 200—300 călători, în clădirea principală și cele două dependințe. Aici găsim o lume foarte multă, care s'a interesat de soarta noastră, întrebându-ne dacă nu ni-sa întâmplat vre-un rău pe drum; dar ceea ce ne-a bucurat mai tare a fost vederea unui jăratec bun în sala cea mare de jos, precum și semnalul care ne chema să prânzim.

A doua zi dimineața timpul era frumos, cerul senin, dar cam rece. Expresionile lui lipsese pentru a descrie fidel încântătoarea, superba panoramă a acestui loc: în față, rainușatul ghețar al Ronului, la o distanță de câte-va minute cu piciorul, pare, că invită pe ori-cine să-l privească și să-l admire; sus de-o parte se v. d. în departare virfurile munților Finsteraahorn și Schreckhorn, luați de peste 4000 metri, ear de cealaltă parte Fur Khorn. În fine în toate direcțiunile nu se v. d. decât munți înalți, cari, ca niște uriași, stăpânesc această localitate, făcând-o una din cele mai splendide din lumea întregă.

După ce am vizitat ghețarul și am salutat izvorul Ronului, care ieșind din acest ghețar nu este decât un foarte mic și neînsemnat piriu, am luat un loc în poșta spre Goeschenen și am plecat, puternic impresionat, din această interesantă și superbă stațiune.

Am urcat până la 2436 metri, pe un drum tot atât de frumos ca și pe Grimsel, dar având niște vederi ca mult mai alese, până la Fu ka Passhöhe, una din cele mai însemnate trecători din Elveția și apoi ne am scoborit prin Hospenthal, Realp și Andermatt, până la Goeschenen, trecând prin niște munți foarte înalți, stăpânesc și prăpăstioși din masivul Gotthardului, lipsiți de vegetațiune, și peate poaul diavolului (Teufelsküke), care este construit pe sgomotoșul și r. pedele riu Rous.

„Secolul”.

St. C. Ioan.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editör Aurel Popovici-Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Atelier de frizerie română.

Recomand On. public, atelierul meu de frizerie, ras, tuns, frizat ș. a.

unde vor găsi și un serviciu prompt și de curățenie fiină. Rog pe oneratul public român a mă încuraja, cum m'a încurajat și până acum. Abonamente aranjate cu luna, sau cu bilet, după voința on. domn.

Cu deosebită stimă:

MIHAIL MILOȘ,

frizor român, 833 I-3

Arad, piața Tökölly, în șirul Seminarului român.

Intr'o bună familie română în Sibiu se primesc

BĂIEȚI sau FETIȚE

din provincie cari urmează la școală. Pe lângă limba germană și română se poate învăța și pianul.

Doritorii au a se adresa Administrației noastre. 808 14—

Stabiliment de hydrotherapie

„WÄLLISCHHOF“.

Stațiunea de tren Brunn Maria-Enzersdorf, 30 minute departe de Viena.

Aranjament modern, prețuri moderate

(m. d. eul, folosirea băilor, locuință, proviziunea intr. ș. g. 21—32 fl. pe săptămână, am. ș. utat locuș. etc.)

Cu prospecte și informațiuni detaliate sta la dispoziția on. public direcțiunea stabilimentului și medicii: 800 14—

Dr. Lazar Popovici, Dr. Marius Sturza, medic consilier, medie dirigent în Viena XV., Wällischhof p. u. Maria-Mariabühlstrasse 136. Enzersdorf bei Wien.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 2 Septembrie n. 1902.

Dela institutul pedagogico-teologic din Arad. În ședința de Sâmbătă a Senatului Școlar al Consistorului aradan au fost aleși dl. I. Coste profesor de istorie și N. Mihulin de științele naturale la departamentul teologic al institutului; tot în acea ședință dl. Lugojan, care a terminat cu deosebit succes conservatorul din Lipsca, obținând diplomă, a fost reintegrat în postul de profesor de muzică pe care-l avusese și înainte de a merge, ca stipendist al Diecesei, în străinătate; în același timp a fost numit prefect la Alumneul nou; dl. G. Ciuhando, celalalt stipendist brav, care a studiat la Cernăuț, a fost numit profesor și prefect la Seminar, ear dl. Traian Givulescu, învățător la școala de aplicație a fost numit prefect la Alumneul cel vechiu.

Patroane încărcate, la manevre. „Südungarische Reform” primește din Lugoj știrea că la manevrele ce țin p'acolo honvezii, din greșală s'a împușcat cu patroane încărcate, așa că au fost răniți grav (după o alta știre au și murit) 14 soldați. — Tot la manevrele honvezești au căzut de căldura mare 30 soldați.

Meșianu și „Aradi Közöny”. Presa maghiară continuă a se ocupa de afacerea Măneguț. Chiar erii, cele mai multe ziare din Budapesta au adus, ear ziarele locale au reprodus amănunte despre cartea d-lui Măneguț și felul turcesc cum d-sa a fost executat. Se înțelege că amănuntele pun într'o lumină nu se poate mai tristă sistemul lui Meșianu.

„Aradi Közöny” merge însă cu gentilența așa de departe, că numele lui Meșianu nu-i pomenit nicăieri, par'că nu el ar fi pus la cale această prigonire, ci

252—1902. végrh. sz.

832 1—1

Arverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. jbiróság 1901 évi V 165 számú végzése következtében Dr. Ispravnic Sever ügyvéd által képviselt Dürer Gusztáv javára, Rózsa István és neje ellen 180 kor. 83 fill. s jár. erejég 1902. évi május hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 842 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok nyilvános árverésen eladatik.

Mely árverésnek a kisjenői kir. jbiróság 1902. évi V. 165. számú végzése folytán 180 kor. 83 fill. tőkekövetelés, ennek 1901. évi október hó 21. napjától járó 6⁰/₀ kamatai, 1⁰/₃⁰/₀ váltó díj és eddig összesen 92 kor. 47 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Simándon leendő eszközzésére 1902. évi Szeptember hó 3. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1902. évi augusztus hó 18. napján.

Balassa Gy.,
kir. bírósági végrehajtó.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nestricăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nestricăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgarești, îngrășării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra tuberculei de gât, faringe, pământ, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 — 22

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankós“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în cazuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea muschilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralizii, amorțeață de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboselile turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Cu 1-a Septembrie

tinerimea din nou se adună la școle?

Cu prilegiul înscrierilor eu în fiecare an fac mare vânzare. În anul acesta însă — în urma îmbogățirii prăvăliei mele — conțez la o circulație și mai mare, și din considerațiunea acésta mi-am provăzut prăvălia atât de bogat și cu atâția articoli, încât cutez s'o spun, că nici în capitală nu se poate presta mai mult.

Trebuințele tinerimei școlare:

Pentru băieți:

Ghete	{	cu gumă	Cravate	Ciorapi patent
		de incopciat	Camisoane	Legători de ciorapi
		de Bergsteig	Umbrele	Brăuri pentru turiști
		Pălării, căciuli	Haine de desupt trico	Mănuși
Cămeși gulere			Botoni pentru cămeși etc.	

Pentru fete:

Ghete	{	cu gumă	Camisoane	Umbrele
		de incopciat	Șorțe	Ciorapi patent
		de Bergsteig	Haine de desupt	Legători de ciorapi
		Pălării	Umbrele	Mănuși etc.

Pentru școlari peste tot:

Traiste pentru școlari, table pentru cărți și musicalii, cureluțe pentru pachetarea cărților, notis-uri, calimare, tocuri pentru penițe, bricege, portofeluri, hârtie de epistole, perii de haine și pentru păr, peptene, săpunuri, burete (spongii), perii de dinți, kalodon, mănuși de frotat, ștergare, kofere de mână și pentru călătorii, traiste pentru copii din asile și numeroase alte articole.

Atențiunea deosebită. Traiste pentru școlari în cel mai mare asortiment. Escelente străiți de pânză și de pele.

Prețuri ieftine din cale afară în toată privința.

Cu deosebită stimă

Prăvălia Porter Vilmos, Arad, Piața-Libertății.

Dup'o odiehnă întăritoare de două luni, copiii noștri din nou s'apucă de muncă serioasă. Băncile școlilor se umplu érași de tinerimea vieaie și-și vede de lucrul său o întregă ceată de școlari a căror creștere și fericire sunt gândul nostru de căpetenie. Pe părinți îi așteaptă acum multime de cheltuieli. Haine noi, ghete, multime de cărți școlare, traiste pentru cărți, didactru și — numai Dumnezeu mai știe, câte și mai câte cheltuieli... Jertfim bucușii pentru copiii noștri; însă fiecare părinte caută, intru cât se poate, să-și împutineze sarcinile. Și aceasta mai pre sus de toate o putem face prin cumpărări ieftine! Marele bazar al lui Porter Vilmos din piața „Szabadság“ e cunoscut de un atare isvor, care în sezonul cheltuielilor mari face părinților bune servicii prin ieftinătatea sa. Pentru acest scop se recomandă numita prăvălie cu adausul, că fiecare cumpărător poate avé de-acolo și un portret în mărime naturală.

829 8—